
Elbląg-Stare Miasto, st. 32, gm. loco, woj. elbląskie, AZP 16-51/34

Informator Archeologiczny : badania 32, 163-164

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dragi Wypychy, st. 1, gm. Sokoły, woj. łomżyńskie, AZP 41 – 82 - patrz: neolit

DZIEKANOWICE, st. 22, gm. Łubowo, woj. poznańskie, AZP 50-32/104

- osada wczesnośredniowieczna (X - 1 poł. XI w.)
- cmentarzysko wczesnośredniowieczne (2 poł. XI - XII w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 1 czerwca do 30 października przez mgr. Jacka Wrzesińskiego (Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy). Ósmy sezon badań. Przebadano powierzchnię 1129,5 m².

Osada.

Zarejestrowano 17 obiektów, w tym palenisko o powierzchni 130 x 100 cm z dużą ilością węgla drzewnych, zabytków żelaznych (28 sztuk) i z fragmentami tygla glinianego oraz kilkadziesiąt fragmentów żużli, szlaki, wytopków.

Cmentarzysko.

Odkryto 69 grobów 72 osobników - 27 mężczyzn, 30 kobiet, 12 dzieci, 2 młodocianych, 1 nieokreślony; w tym o wschodniej orientacji: 34 groby, o zachodniej orientacji: 28, o południowej: 1, o północnej: 3.

W 47 grobach zarejestrowano łącznie 93 przedmioty. W 31 grobach wystąpiły noże. W 14 grobach wystąpiły 22 kabłączki (w tym 1 w grobie mężczyzny). W 7 grobach wystąpiło 8 monet.

Ważniejsze groby:

Grób nr 17/98 mężczyzny (Adultus) z ornamentowaną misą brązową przy prawej stopie.

Grób nr 58/98 mężczyzny (Adultus) z nożem, skałą i złotą aplikacją jako „obol zmarłych”.

Grób nr 82/97 kobiety (Juvenis) z monetą i fragmentem srebrnej ozdoby na miednicy, druga moneta w prawej dłoni, na pasie nóż, przy kolanie haczyk żelazny, w stopach gwóźdź i nieokreślony przedmiot żelazny.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Pierwszych Piastów w Lednicy.

Wyniki badań opublikowane zostaną w: „Studiach Lednickich” i „Wielkopolskich Sprawozdaniach Archeologicznych”.

Badania będą kontynuowane.

Dzierżnica, stan. 44, pow. Środa Wielkopolska, woj. poznańskie, AZP 54-32/285 - patrz: neolit

ELBLĄG-Stare Miasto, st. 32, gm. *loco*, woj. elbląskie, AZP 16-51/34

- miasto wczesnośredniowieczne, późnośredniowieczne i nowożytnie (XIII-XX w.)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Andrzeja Gołębińskiego i Mirosława Marcinkowskiego pod kierunkiem mgr Grażyny Nawrołskiej (Pracownia Konserwacji Zabytków BHZ w Gdańsku, Pracownia Archeologii Miast). Finansowane przez Urząd Miasta Elbląga. Dziewiętnasty sezon badań.

Badania koncentrowały się w południowo-wschodniej części miasta, w bloku zabudowy ograniczonym ulicami: Stary Rynek - Rzeźnicka - Przymurze - Wigilijna. W wykopach, o łącznej powierzchni 465 m², pracami objęto 5 podwórek bloku w jego zachodniej części.

W trakcie prac odsłonięto kilka poziomów najstarszej zabudowy drewnianej, jednakże mocno zniszczonej przez późniejszą (średniowieczną i nowożytną) zabudowę murowaną. Uchwycono relikty kanału odwadniającego, pochodzącego z najstarszej fazy zabudowy miasta (II połowa XIII w.), odprowadzającego ścieki i nadmiar wody bezpośrednio do fosy miejskiej. Zachowane fragmenty zabudowy drewnianej to przede wszystkim fragmenty domów z podłogami, uliczki wewnętrzne.

W okresie średniowiecza, w momencie budowy kamienic następuje zmiana organizacji w obrębie

działki. Przez wyznaczenie parceli murami między działkowymi i murem granicznym, na zapleczu działki powstają murowane oficyny (w trzech przypadkach znajdowały się w nich piece), budowane są latryny (drewniane i ceglano-kamienne) i pomieszczenia gospodarcze. Na dwóch podwórkach dokonano znacznych niwelacji terenu, co znalazło odzwierciedlenie w układzie warstw.

W trakcie prac uzyskano liczny materiał zabytkowy - ceramikę, kości zwierzęce, wyroby ze szkła, skóry, metali, drewna, bursztynu pochodzące z XIII-XX w. Szczególnym znaleziskiem jest doskonale zachowany XV-wieczny drewniany flet. Na uwagę zasługuje również interesujący zbiór około 300 fragmentów tkanin, znaleziony w jednej z latryn, a datowany na XVII wiek.

Pełniono również nadzory nad wszystkimi pracami ziemnymi prowadzonymi w obrębie Starego Miasta (ulice, przedproża), wykonując pełną dokumentację naukową.

Prace będą kontynuowane.

Gdańsk – Głównie Miasto, ul. Piwna/Kaletnicza, gm. *loco*, woj. gdańskie AZP 12-44/168 - patrz: późne średniowiecze

Giebultów, st. 8, gm. Książ Wielki, woj. kieleckie, AZP 95-59 - patrz: środkowa i późna epoka brązu

GIECZ, st. 1 (arch. nr 3), gm. Dominowo, woj. poznańskie, AZP 54-32/212

- kościół romański p.w. św. Mikołaja (XI-XII/XIII w.)
- osada targowa (wczesne średniowiecze, IX-XIII w.)
- cmentarz nowożytny

Ratownicze badania, przeprowadzone w dniach od 11 do 26 maja, przez mgr. Edwina Dzieciółowskiego i mgr. Teresę Krysztofiak (Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – Oddział w Cieczu). Finansowane przez Wydział Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Siódmy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 27 m².

Badania prowadzono w nawie kościoła, obejmując eksploracją jej całą, dostępną powierzchnię. Tuż pod współczesną betonową posadzką, oprócz zasypiska wykopu badawczego z roku 1952, natknięto się na przemieszaną i sięgającą piaszczysto-żwirowatego calca warstwę z nowożytnymi pochówkami (wyróżniono 50, w zasadniczej większości niekompletnych, grobów szkieletowych). Miała ona miąższość około 1 m. Zalegała częściowo na reliktach kamiennych fundamentów: ściany południowej i zachodniej nawy starszej świątyni oraz na zlokalizowanym w centralnej partii zachodniej części nawy obecnego, XII- wiecznego kościoła fundamentu najprawdopodobniej jego emporii. Odsłonięcie kolejnych reliktyw wcześniejszego założenia potwierdziło sformułowaną w oparciu o wyniki badań zeszłorocznych hipotezę, iż było ono świątynią jednonawową zakończoną od wschodu półkolistą absydą. W tym roku dane dotyczące jej parametrów (szerokość nawy - 7 m. średnica absydy - około 5 m) zostały uzupełnione długością nawy, wynoszącą około 8 m. Niestety tegoroczne badania nie dostarczyły danych uściślających chronologię obiektu, którą w oparciu o charakter fundamentów odnosi się ogólnie do XI wieku, ze szczególnym wskazaniem na jego 2 połowę. W świetle wyników dotychczasowych badań wyróżnić można 2 fazy budowy kościoła św. Mikołaja: faza 1 - niewielka świątynia jednonawowa zakończona od wschodu półkolistą absydą (XI w.) i faza 2 – stojący obecnie kościół jednonawowy z krótkim przesłem prezbiterium i półkolistą absydą (XII/XIII w.). Zaznaczyć jednak należy, iż obserwacja dolnych partii fundamentu absydy kościoła 1 fazy sugerować może jeszcze wcześniejszą fazę budowlaną. Rozstrzygnięcie tego problemu wymaga jednak dalszych studiów.

Z przemieszanej warstwy z wkopami grobowymi pozyskano liczny materiał zabytkowy. Były to fragmenty ceramiki naczyniowej (od pradziejowej poprzez wczesnośredniowieczną po nowożytną, z przewagą tej ostatniej), luźne kości zwierzęce oraz materiał charakterystyczny dla samej budowli i pełnionej przezeń funkcji: fragmenty ceramicznych płytek posadzkowych, szkła (okienne)